

Vaasanseudun strategia 2004 – 2015

Vaasanseudun yhteistyöneuvottelukunnan hyväksymä 11.10.2004

SISÄLTÖ:

1. Strategiatyön lähtökohdat	3
2. Strategian laadintaprosessi	4
3. Vaasanseudun kivijalat ja muutshaasteet.....	5
4. Visio ja strategiset päämäärät	6
5. Kriittiset menestystekijät ja arviointikriteerit	7
a) Uuden yritystoiminnan edistäminen ja toimivien yritysten kehittäminen.....	7
b) Yritysten ja oppi- ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittäminen.....	8
c) Markkinointi yrityksille ja asukkaille sekä sisäisen viestinnän tehostaminen.....	9
d) Vaasanseudun Kehitys Oy:n toiminnan tehokas käynnistäminen ja yhtiön aseman vakiinnuttaminen	10
e) Vetovoimainen asuin- ja elinympäristö.....	10
f) Liikenneyhteyksien kehittäminen.....	11
g) Edellytysten luominen tiivistyvälle palveluyhteistyölle ja palvelumarkkinoiden kehittymiselle	11
h) Kuntayhteistyön syventäminen.....	12
6. Strategian toteutus ja seuranta	12

1. Strategiatyön lähtökohdat

Strategia on näkemys siitä, miten toimintaa tulee kehittää tulevaisuudessa. Se korostaa tietoista suunnanvalintaa sekä pitkäjänteistä ja johdonmukaista toimintaa muuttuvassa ympäristössä. Strategian kautta luodaan pohjaa erillisille lyhyen aikavälin tavoitteille; sen avulla linjataan, miten yksittäisissä tilanteissa toimitaan.

Tämä strategia koskee Vaasanseudun eli Isonkyrön, Jurvan, Korsnäsin, Laihian, Maalahden, Maksamaan, Mustasaaren, Oravaisten, Vaasan, Vähänkyrön ja Vöyrin yhteistyön kehittämistä.

Vaasanseudun strategian laadinnassa on ollut oleellista linjauskeskustelut tulevaisuuden suuntaviivoista, perustan luominen seudulla tapahtuvalle päätöksenteolle ja toiminnalle. Laadinnassa on korostettu yhteistyönäkökulmaa: strategiassa on tarkasteltu teemoja, joissa seutuyhteistyö korostuu tai joilla on seudullista merkitystä. Yksittäisiä kuntia koskevat kehittämislinjaukset esitetään kuntastrategioissa.

Pitkän aikavälin tavoitteet on määritelty vuoteen 2015 asti, mutta strategisen suunnittelun prosessimaisuus korostaa tarvetta tarkistaa linjavalintoja säännöllisesti ja käsitellä vuosittain seuraavaa vuotta koskevia tavoitteita. Pitkän aikavälin linjausten konkretisointi tapahtuu seudun elinkeinopoliittisten tavoitteiden osalta Vaasanseudun Kehitys Oy:n (jatkossa VASEK) liiketoimintasuunnitelmassa ja palveluyhteistyön osalta palvelustrategiassa. Seudun palvelustrategian laadinta käynnistyy vuonna 2004.

Vaasanseudun strategiselle kehittämiselle on leimallista nykyisen seutuyhteistyökoonpanon nuoruus, seudun kaksikielisyys sekä VASEKin toiminnan käynnistyminen vuoden 2004 alusta. Lähtökohtana on ollut elinkeinopoliittisesti painottuneen strategian laatiminen. Elinkeinopoliittikka on tulkittu kokonaisvaltaisena kilpailukyvyyn kehittämisenä. Siksi strategiassa on tarkasteltu myös osaavan työvoiman saatavuutta, asuin- ja elinympäristön vetovoimaisuutta, liikenneyhteyksien toimivuutta sekä kuntien palveluyhteistyön syventämistä ja laajentamista (palveluyhteistyön tarkastelu luo pohjaa seudun palvelustrategiatyölle).

Valtioneuvoston päätöksessä alueiden kehittämislain mukaisista valtakunnallisista alueiden kehittämisen tavoitteista (15.1.2004) Vaasanseutu on linjattu kuuluvaksi suurten kaupunkiseutujen joukkoon Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän, Kuopion, Lahden sekä Lappeenrannan-Imatran kaupunkiseutujen ohella. Päätöksessä todetaan, että suurten kaupunkiseutujen kehittämisessä panostetaan erityisesti kunkin kaupunkiseudun kansainvälistymiseen ja erityisosaamiseen.

Vaasanseudun strategisen kehittämisen keskeisenä tavoitteena onkin seudun painoarvon nostaminen suurten ja kansainvälistyvien suomalaisten kaupunkiseutujen joukossa. Seudun kehittymisen yleisinä mittareina käytetään mm. väestömäärän kehitystä, bruttokansantuotetta ja Vaasanseudun sijoittumista erilaisissa aluevertailuissa (esim. kaupunkiverkkotutkimus, kilpailukykyindeksit). Kehittämisessä panostetaan erityisesti Vaasanseudun vetovoimaisuuteen, erikoisosaamiseen ja kansainvälistymiseen.

Vaasanseudun erikoisosaaminen ja profiloituminen suurten kasvavien kaupunkiseutujen joukossa perustuu painopisteklustereiden kilpailukyvyyn kehittämiseen ja seudun kaksikielisyyden tarjoamaan pohjaan kansainvälistymiselle.

2. Strategian laadintaprosessi

Strategian laadintaa konsultoi HAUS kehittämiskeskus Oy (HAUS). Strategiatyössä lähdettiin liikkeelle Vaasanseudun yhteistyötilanteen ja menestyksen kivijalkojen analysoinnista sekä toimintaympäristön muutostaasteiden tunnistamisesta. Tämän jälkeen määriteltiin visio ja strategiset päämäärät vuoteen 2015. Strategiset päämäärät purettiin kriittisiksi menestystekijöiksi eli asioiksi, joissa tulee onnistua, jotta visio ja strategiset päämäärät olisivat mahdollista saavuttaa. Kriittisten menestystekijöiden tulee siis olla menestymisen kannalta oleellisia ja myös sellaisia, joihin seutu voi vaikuttaa omilla toimenpiteillään. Kriittisten menestystekijöiden kautta kiinnitettiin huomiota siihen, *mitä* halutaan aikaansaada seudun hyvinvoinnin ja elinvoiman turvaamiseksi sekä siihen, *miten* näiden asioiden aikaansaaminen on mahdollista.

Kriittisille menestystekijöille on hahmoteltu arviointikriteerit, joiden avulla tiedetään, edetäänkö strategian toteuttamisessa vision ja kriittisten menestystekijöiden suuntaan. Laadullisten tai määrällisten arviointikriteerien avulla täsmennetään kriittiset menestystekijät johdettaviksi asioiksi. Arviointikriteerit täsmentyvät kevään 2004 aikana laadittavassa VASEKin liiketoimintasuunnitelmassa.

Arviointikriteereille asetetaan kullekin vuodelle tavoitetasot ja/tai toimenpiteet. Niiden avulla voidaan määrittää, miten pitkälle kyetään jonkin kriittisen menestystekijän suhteen jo lähitulevaisuudessa.

KUVA 1. Strategiatyön etenemistapa

Vaasanseudun strategian valmistelu käynnistyi syyskuussa 2003. Strategiaa on laadittu useissa työryhmissä. Esimerkiksi VASEKin hallitus (täydennettynä niiden kuntien kunnanjohtajilla joilla ei ole edustusta yhtiön hallituksessa) käsitteli strategiaa kolme kertaa ja Vaasanseudun yhteistyöneuvottelukunta kaksi kertaa. Lisäksi järjestettiin kaksi laajaa seutuseminaaria.

Strategia-asiakirjaluonnosta on käsitelty ja kommentoitu VASEKin hallituksessa 14.4.2004, Vaasanseudun yhteistyöneuvottelukunnassa sekä kussakin Vaasanseudun kunnassa. Kommentoinnilla on haluttu varmistaa toimijoiden sitoutuminen strategiaan. Strategia hyväksyttiin yhteistyöneuvottelukunnassa 11.10.2004.

3. Vaasanseudun kivijalat ja muutoshasteet

Strategiatyön aluksi hahmoteltiin Vaasanseudun kivijalkoja, joiden varaan nykyinen menestys on rakentunut. Tiivistetysti menestystekijöinä pidettiin seuraavia seikkoja:

- kaksikielisyys
- palvelutarjonnan kattavuus
- yrittäjyys, monipuolinen elinkeinorakenne (globaalisesti toimivat energia-, metalli- ja ICT-toimialat)
- osaavan työvoiman saatavuus
- korkeatasoinen ja monipuolinen koulutus¹
- kansainväliset yhteydet
- elinvoimainen maatalous
- vahva aluehallinnon keskus.

Vaasanseudun nykyisen menestyksen kivijalkojen kestävyysvaikutukset vaikuttavat pitkällä aikavälillä toimintaympäristön muutoshasteet:

- tietoyhteiskunnan hyödyntäminen, tiedon ja osaamisen merkityksen kasvu
- kilpailun kiristyminen seutujen, yritysten, osaajien jne. välillä
- kansainvälistyminen (yritysten toiminnan kansainvälistyminen, osaavien ihmisten liikkuvuuden lisääntyminen), Euroopan integraatiokehitys
- väestörakenteen muutokset (ikäntyminen)
- alueiden kehitysdynamiikka
- kuntatalouden kiristyminen
- pula osaavista työntekijöistä
- arvojen muutokset (esim. palvelutarpeiden muutokset (nopeus- ja laatuvaatimukset kasvavat), lisääntyvä ympäristötietoisuus, yksilöllistyminen, kansallais- ja vapaaehtoisjärjestöjen merkityksen kasvu, osallisuus)
- eriarvoisuus ja syrjäytyneisyys.

¹ Korkeakoulukonsortioon kuuluvat Vaasan yliopisto, Åbo Akademi i Vasa, Svenska handelshögskolan, Svenska yrkeshögskolan, Vaasan ammattikorkeakoulu, Helsingin yliopiston oikeustieteellinen koulutus Vaasassa ja Länsi-Suomen muotoilukeskus Muova, Taideteollinen korkeakoulu.

4. Visio ja strategiset päämäärät

Visio voidaan määritellä tavoitetilaksi, näkemykseksi siitä, millaiselta seudun halutaan näyttää tulevaisuudessa. Visio on muodoltaan lyhyt ja tiivis, ja sitä on täydennetty kymmenellä pitkän aikavälin strategisella päämäärällä. Nämä päämäärät täydentävät visiota ja kertovat strategian olennaisista linjavalinnoista.

Vaasanseudun visio ja strategiset päämäärät 2015:

Vaasanseutu on 115 000 asukkaan vetovoimainen, kansainvälinen, energinen ja turvallinen ympäristö asukkaille, yrittämiselle ja korkeatasoiselle osaamiselle.

Tiiviin visiolauseen sanat kertovat jo itsessään Vaasanseudun kehittämisen tärkeiden nostetuista teemoista oleellisen. Maininta asukasluvusta viestii, että seudun tavoitteena on olla kasvava seutu, vetovoimainen ja mielenkiintoinen sijoittumisvaihtoehto asukkaille, yrityksille ja opiskelijoille. Vetovoimaisuuteen liittyy hyvät palvelut, viihtyisä asuin- ja elinympäristö sekä tehokas elinkeinopolitiikka. Kansainvälisyyden korostamisella tuodaan esiin suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisuuden tärkeyttä sekä kaksikielisyyden tarjoamaa pohjaa kansainvälistymiselle.

Energisyys viittaa energiaklusteriin keskeisenä kehittämisen kohteena. Lisäksi se symbolisoi Vaasanseudun yritteliäisyyttä ja seutuyhteistyön tuloksellisuutta. Korkeatasoisen osaamisen nostaminen visioelementiksi korostaa monipuolisten koulutautumismahdollisuuksien kehittämistä sekä oppi ja tutkimuslaitosten resursseja yritysten kilpailukyvyen kehittämisessä.

Visiota tarkentavat strategiset päämäärät ovat:

1. Vaasanseutu on Suomen yritysvaltaisimman alue.
2. Vaasanseudulla on vahva kansainvälinen energiaklusteri.
3. Elinkeinoelämän toimintaedellytykset ovat Suomen kärkeä. Elinkeinoelämän kehittäjäverkoston moottorina toimii Vaasanseudun Kehitys Oy.
4. Korkeakoulu- ja oppilaitosverkosto vahvistaa elinkeinoelämän kilpailukykyä.
5. Kansainvälinen, avoin ja turvallinen Vaasanseutu houkuttelee uusia asukkaita ja yrityksiä.
6. Vaasanseutu tarjoaa viihtyisän asuin-, opiskelu- ja elinympäristön. Sen kulttuuritarjonta on korkeatasoista ja vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet ovat monipuoliset.
7. Vaasanseudulla on nopeat ja kilpailukykyä tukevat liikenne- ja tietoliikenneyhteydet.
8. Seudulla on tarjolla laadukkaat palvelut kahdella kielellä. Seudullinen palveluyhteistyö on tiivistä. Seudun palvelustrategia suuntaa ja tukee palveluiden järjestämistä.
9. Identiteetiltään vahvan, kaksikielisen Vaasanseudun yhteistyö ja edunvalvonta on tuloksellista.
10. Vaasanseudun strategian toteutusta koordinoi Vaasanseudun Kehitys Oy.

Strategiaa tukevia toimintaperiaatteita ovat toimiva kaksikielisyys, moniarvoisuus, suvaitsevaisuus ja energisyys.

Edellä esitetyt strategiset päämäärät puretaan kriittisiksi menestystekijöiksi, jotka kertovat missä asioissa on onnistuttava, jotta visiossa ja strategisissa päämäärissä esitetyt asiat toteutuisivat:

- a) Uuden yritystoiminnan edistäminen ja toimivien yritysten kehittäminen
- b) Yritysten ja oppi- ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittäminen
- c) Vaasanseudun markkinointi yrityksille ja asukkaille ja sisäisen viestinnän tehostaminen
- d) Vaasanseudun Kehitys Oy:n toiminnan tehokas käynnistäminen ja yhtiön aseman vakiinnuttaminen

Kokonaisvaltaisen kilpailukyvyn kehittämiseen liittyvät kriittiset menestystekijät:

- e) Vetovoimainen asuin- ja elinympäristö virkistys- ja vapaa-aikamahdollisuuksineen.
- f) Liikenneyhteyksien kehittäminen
- g) Edellytysten luominen tiivistyväälle palveluyhteistyölle ja palvelumarkkinoiden kehittymiselle
- h) Kuntayhteistyön syventäminen.

5. Kriittiset menestystekijät ja arviointikriteerit

a) Uuden yritystoiminnan edistäminen ja toimivien yritysten kehittäminen

Kehitettäessä Vaasanseutua Suomen yritysvaltaisimmaksi alueeksi huomio kohdistuu sekä yritysten määrään että yritysten luomiin työpaikkoihin. Yritystoimintaa kehitetään klusteri- ja toimialakohtaisesti.

Vaasanseudun profiloinnissa ja kilpailukyvyn kehittämisessä painotetaan *klusterikohtaista* kehittämistyötä. Sillä tarkoitetaan kehittämistyötä, jossa on mukana useita toimijoita ja jossa klusteriin kuuluu yritysten lisäksi oppi- ja tutkimuslaitoksia, teknologiansiirto-organisaatioita, alihankkijoita yms.

Klusterina kehitetään erityisesti energia-alaa. Muut mahdolliset klusterit ovat media-ala ja hyvinvointiala. Mikäli joku vahvoista toimialoista kehittyy niin, että sen ympärille muodostuu merkittävää tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa, voidaan siihen suunnata erityisiä kehittämispanostuksia ja tukea näin klusterin syntymistä. Energiaklusterin kehittämisessä panostetaan alan yritystoiminnan laajentamiseen ja koko klusterin kansainvälisen kilpailukyvyn kehittämiseen (alihankintaverkoston kehittäminen).

Toimialakohtainen kehittämistyö kohdistuu sellaisiin Vaasanseudun vahvuustoimialoihin, joissa ei ole nähtävissä selkeätä klusteria ts. siihen ei liity alueella vahvaa koulutus- ja tutkimusosaamista, vaan toimialan vahvuus perustuu lähinnä yritysten määrään ja niiden osaamiseen. Vaasanseudun vahvuustoimialoja ovat esi-

merkiksi talo- ja puusepänteollisuus, alkutuotanto erikoisaloineen, metalliteollisuus ja matkailu.

Vaasanseudun yhteinen näkemys kehitettävistä toimialoista ja kehittämistyön resursoinnista esitetään VASEKin liiketoimintasuunnitelmassa. Näkemykselle pyritään hankkimaan muiden kehittäjien ja rahoittajien tuki.

Toimialakohtaisessa kehittämisessä painottuvat yritysten innovaatiokyvykkyyden ja kasvuhakuisuuden tukeminen, kansainvälistymisen edistäminen, markkinointiyhteistyö ja markkinointiosaamisen kehittäminen sekä yritysten verkottaminen.

Toimivien yritysten kehittämisessä on erityisen tärkeää yritystoiminnan uusiutuminen ja sen jatkuvuuden turvaaminen. Tällöin huomio kiinnittyy esimerkiksi sukupolvenvaihdoksiin.

VASEKin tehtävänä on yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa yritysten neuvontapalveluiden koordinointi eli palveluista informointi keskitetysti sekä palveluiden tarjoajien keskinäisen tiedon vaihdon edistäminen. Kehitysyhtiön tarjoamat neuvontapalvelut määritellään yhtiön liiketoimintasuunnitelmassa.

Strategisen päämäärän ”Vaasanseutu on Suomen yritysvaltainen alue” saavuttamista tuetaan panostamalla myös jatkossa yrittäjyyskasvatukseen.

Kriittisen menestystekijän ”Uuden yritystoiminnan edistäminen ja toimivien yritysten kehittäminen” arviointikriteereinä voidaan käyttää mm. seuraavia asioita:

- yritysvaltaisuus (yritysten määrä/asukas)
- yritysten määrän nettolisäys/yrityskanta
- työpaikkamäärä
- työllisyysaste
- yritysten tyytyväisyys seudun yritysneuvontapalveluihin ja VASEKin toimintaan
- klusteri- ja toimialakohtaisen kehittämistyön tuloksellisuus.

b) Yritysten ja oppi- ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittäminen

Vaasanseudun osaaminen perustuu korkeatasoisiin oppi- ja tutkimuslaitoksiin. Olennaista on vahvistaa oppi- ja tutkimuslaitosten teknologista ja tieteellistä osaamistasoa klustereiden kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistamiseksi. Seudun koulutustarjonnan kaksikielisyys tukee Vaasanseudun kansainvälistymistä.

Vaasanseudulla on vahvaa osaamista liittyen energiaklusteriin, hyvinvointialaan ja media-alaan sekä liiketoimintaosaamiseen ja yrittäjyyteen. Tämän osaamisen kehittämistä tulee tukea edelleen, keinoina mm. Vaasan yliopiston teknisen tiedekunnan vahvistaminen, lahjoitusprofessorit, aloituspaikkojen määrän lisääminen sekä koulutusalojen monipuolistaminen. Lisäksi tärkeänä pidetään yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa syntyvien innovaatioiden kaupallistamista ja uusien keinojen löytämistä spin-off -yritysten syntymiseksi.

Vahvuustoimialojen osalta yritysten ja oppi- ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittämisessä olennaista on lisätä yritysten kehittymishalukkuutta ja liiketoimintaosaamista ja kaikkiaan henkilöstön osaamista. Huolehtimalla oppilaitosten veto-voimaisuudesta turvataan osaavan työvoiman saatavuus myös tulevaisuudessa.

VASEK edistää klustereiden sisäistä verkostoitumista ja osaamisen kehittämistä. Yritysten ja oppi- ja tutkimuslaitosten yhteistyön tehostamiseksi tarvitaan uusia toimintamalleja. VASEKin tehtävänä on osaltaan toimia yritysten osaamistarpeiden selvittäjänä ja näiden tarpeiden esiin nostajana oppi- ja tutkimuslaitosten suuntaan. VASEK tuo myös yrityksille tietoa, mitä oppilaitokset tarjoavat ja mitä diplomi- ja pro gradu-työaiheita ne tarvitsevat.

Osaavan työvoiman saamiseksi huomiota kiinnitetään koulutuksen monipuolisuuteen sekä toisen asteen että korkeakoulutasoisen koulutuksen suuntaamiseen tukemaan yritysten tarpeita ja erityisesti kasvualojen kehittymistä. Myös täydennyskoulutuksen tehostaminen on keskeinen painopistealue.

Mahdollisia arviointikriteereitä yritysten ja oppi- ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittymiselle ovat:

- tutkimusrahoituksen määrä
- Vaasan korkeakoulujen ja yliopistojen aloituspaikkojen määrä/Vaasanseudun hakijat
- tutkimuslaitosten ja yritysten yhteishankkeiden määrä
- arviointikyselyt yritysten tyytyväisyydestä seudun oppi- ja tutkimuslaitosten kanssa tehtävään yhteistyöhön
- yritysten henkilöstökoulutuksen määrä.

c) Markkinointi yrityksille ja asukkaille sekä sisäisen viestinnän tehostaminen

VASEK vastaa seudullisesta markkinointiviestinnästä ja edistää seudun julkisuuskuvan kehittymistä. Vaasanseudun markkinointiviestintään pyritään saamaan kaikkien seudun kuntien tuki. Seudun strategiset valinnat toimivat viestinnän perustana. Vaasanseudun markkinoinnissa tavoitteiden ja perusviestin tulee olla yhteisiä. Markkinointiviestinnässä on tärkeää saada kaikki seudun kunnat ja muut seudun toimijat mukaan.

Markkinointiviestinnässä tehdään yhteistyötä viestintätoimiston ja paikallisten medioiden kanssa. VASEK laatii markkinointiviestintäsuunnitelman (esim. vuoteen 2006 saakka) varmistamaan toiminnan suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Markkinointiviestintä perustuu kohderyhmäkohtaiseen profilointiin (asukkaat, yritykset, opiskelijat jne.).

Vaasanseudun identiteetin ja yhteistyön vahvistamisen sekä VASEKin tunnetuksi tekemisen kannalta on tärkeää kehittää sisäistä viestintää. Viestintää tehostetaan säännöllisesti ilmestyvällä seutulehdellä (2-4 krt/vuosi) ja verkkoviestinnällä.

Yrityksille suuntautuvaa markkinointia lisätään seudun yhteisellä valtakunnallisilla ja kansainvälisillä, erityisesti pohjoismaisilla medioilla hyödyntävällä markkinointivies-

tinnällä. Lisäksi käytetään seudun yhteistä toimitila- ja tonttirekisteriä ja yritysalueiden erilaistamista.

Mahdollisia arviointikriteereitä ovat:

- nettomuutto
- seudulle muuttaneet yritykset
- seudun markkinointiviestinnän onnistuminen
- seudun sisäisen viestinnän tehostaminen.

d) Vaasanseudun Kehitys Oy:n toiminnan tehokas käynnistäminen ja yhtiön aseman vakiinnuttaminen

VASEKin käynnistämisympäristössä on olennaista selkiyttää ja tehdä tunnetuksi VASEKin tehtävät ja tavoitteet niin yrityksille, kunnille kuin muillekin kehittäjätoimijoille. VASEKille laaditaan liiketoimintasuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti. Liiketoimintasuunnitelmassa on esitetty seutustrategiaan perustuvat yhtiön strategiset tavoitteet lähivuosille ja tulostavoitteet kullekin vuodelle. Yhtiö raportoi toiminnastaan omistajille säännöllisesti.

VASEK on yhdessä muiden toimijoiden kanssa seudullisen elinkeinopolitiikan operatiivinen toteuttaja, joka myös yhteensovittaa Vaasanseudun kuntien elinkeinopolitiikkaa kuntien kanssa erikseen sovittavalla tavalla. Tavoitteena on kehittää VASEKista koko Vaasanseudun kehitysyhtiö.

VASEK toimii Vaasanseudun aluekeskusohjelman toteuttajana ja kuntien palveluyhteistyön edistäjänä kuntien toimeksiannosta. Lisäksi VASEK on kuntien omistajapolitiikan toteuttaja kehittäjäyhteisöissä erikseen sovittavalla tavalla.

Mahdollisia arviointikriteereitä ovat:

- VASEKin toiminnan tehokkuus ja tavoitteiden selkeys
- omistajien ja muun kehittäjäverkoston tyytyväisyys yhtiöön
- aluekeskusohjelman tehokas toteuttaminen.

e) Vetovoimainen asuin- ja elinympäristö

Vaasanseudun kunnat tarjoavat vetovoimaisen, viihtyisän ja monipuolisen asuin- ja elinympäristön. Seudun sisäisten liikenneyhteyksien parantaminen on tärkeää Vaasanseudun kehittymiselle yhtenäisenä työssäkäyntialueena.

Monipuolisten asumisvaihtoehtojen tarjonnassa on olennaista vaihtoehtojen riittävyys ja Vaasanseudun erityispiirteiden hyödyntäminen (mm. meren läheisyys ja jokilaaksot). Vaasanseudun markkinointiviestinnässä tuodaan esiin monipuoliset asumisvaihtoehdot ja tonttitarjonta.

Yleispiirteiset maankäytön linjaukset tehdään maakuntakaavassa. Asumistarjonnan monipuolisuus ja riittävyys turvataan Vaasanseudun yleiskaavatasoisella maankäytön suunnittelulla.

Seudun tietoliikenneyhteyksien kehittäminen tukee tietoyhteiskuntavalmiuksien kasvua koko Vaasanseudulla. Nopeista tietoliikenneyhteyksistä on tullut olennainen houkuttelevuustekijä asuinpaikkaa valittaessa. Niiden saatavuus on turvattava koko Vaasanseudulla.

Mahdollisia arviointikriteereitä ovat:

- nettomuutto
- asuntotuotannon määrä
- laajakaistayhteyksien kattavuus
- seudun kehittymistä tukeva maankäytön suunnittelu.

f) Liikenneyhteyksien kehittäminen

Vaasanseudulla hyvien liikenneyhteyksien merkitys kilpailukykytekijänä korostuu. Sijainti rannikolla ja Ruotsin läheisyys nostavat esiin seuraavat liikenneyhteyksien kehittämiskohteet:

- Vaasa-Seinäjoki radan sähköistäminen
- Merenkurkun yhteyksien kehittäminen
- Lentoliikenteen kehittäminen
- Päätieverkon kohentaminen, erityisesti Eurooppatie 8
- Kuntakeskusten väliset liikenneyhteydet

Liikenneyhteyksien kehittämisessä on kyse edunvalvonnasta, yhteistyöstä ja uusien toimintamallien kehittämisestä (esim. uudet rahoitusmallit). Aluerakennetta ja sisäisiä liikenneyhteyksiä koskevat linjaukset esitetään maakuntakaavassa. Seudun sisäistä työssäkäyntiä edistetään mm. kehäteitä rakentamalla.

Kriittistä menestystekijää ”Liikenneyhteyksien kehittäminen” arvioidaan liikenneyhteyksien kehittämishankkeiden toteutumisella.

g) Edellytysten luominen tiivistyvälle palveluyhteistyölle ja palvelumarkkinoiden kehittymiselle

Hyvinvointipalveluiden laadukkuutta pidetään merkittävänä seudun kilpailukykytekijänä. Olennaista on Vaasanseudun hyvinvointi-imagon vahvistaminen. Tällöin palveluiden laatu (sis. riittävyyden) ja saatavuus kahdella kielellä ovat keskeisimmät kriteerit.

Kuntien kiristynyt taloudellinen tilanne, työntekijöiden kiihtyvä eläköityminen yms. tekijät vaikuttavat siihen, että tulevaisuudessa kuntien rooli muuttuu yhä enemmän palveluiden tuottajasta palveluiden järjestäjäksi. Tällöin olennaista on ottaa käyttöön vaihtoehtoisia tapoja palvelujen tuottamisessa. Näitä ovat esim. kuntayhteistyö, yksityiset palvelun tarjoajat sekä kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö. Näiden palvelujen vaihtoehtoisille tuottamistavoille tulee luoda aktiivisesti edellytyksiä. Edellytysten luomisessa olennaista on kuntien omat linjaukset vaihtoehtoisista tuottamistavoista ja oman palvelutuotannon kehittämisestä.

Myös erilaisten tuotantotapojen arvioinnin osaamista tulee kehittää. Samoin kuntien kustannuslaskentaa tulee tehostaa ja tuotteistamis- ja hankintavalmiuksia vah-

vistaa. Näin parannetaan kuntien vaihtoehtoisten tuotantotapojen käyttöönoton edellytyksiä.

Eri palveluntuottajien (kunnat, yritykset, yhdistykset jne.) valmiuksia toimia seudullisina palvelujen tarjoajina tulee kehittää esimerkiksi järjestämällä koulutusta, kannustamalla yrittäjyyttä ja rakentamalla kumppanuuksia.

Tiivistettäessä Vaasanseudun kuntien palveluyhteistyötä on ensin luotava yhteinen käsitteistö palveluyhteistyön tiivistämiseksi. Lisäksi on selvitettävä kuntien palvelujen järjestämisen nykytila ja palvelujen kysynnän muutossuunnat. Tämä luo pohjaa seudun palvelustrategian laadinnalle.

Palvelustrategiassa tulisi täsmentää tässä seutustrategiassa esitetyt palvelutuotannon kehittämiseen liittyvät tavoitteet sekä määritellä palvelut, joissa kuntayhteistyötä voidaan tehostaa tai palvelumarkkinoita hyödyntää. Kuntien palvelutuotannon kehittämisessä tulee huomioida uudistusten vaikutukset ja hyödyt Vaasanseudun erikokoisissa kunnissa.

Kuntien henkilöstön osaamisvaatimukset kasvavat koko ajan. Kuntien henkilöstön yhteisestä kehittämisestä on saatavissa lisäarvoa palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen. Lisäksi kuntien houkuttelevuutta työnantajana voidaan lisätä seudullisen henkilöstöpolitiikan keinoin. Palvelustrategiassa tulee tarkastella henkilöstön asemaa palvelujen tuottamistapoja uudistettaessa.

Tietojärjestelmät ovat perusta monien palvelujen tuottamiselle. Palvelustrategiassa tulee tarkastella seudun tietojärjestelmien yhtenäistämistä.

h) Kuntayhteistyön syventäminen

Vaasanseutu hakee vielä yhteistyölleen sisältöjä ja toimintatapoja. Erityisen tärkeää on kuntien seutuyhteistyötä koskevien tavoitteiden selkiyttäminen ja seutuajattelun vahvistaminen. Vaasanseudun yhteistyössä erilaisiin kuntaryhmittymiin suhtaudutaan joustavasti: kaikkien kuntien ei tarvitse olla kaikessa mukana.

Yhteistyöneuvottelukunnan roolina on keskustella seudun strategiasta ja arvioida sen toteutumista. Yhteistyöneuvottelukunnan jäsenet toimivat seutuyhteistyön tiedonvälittäjinä omissa kunnissaan. Yhteistyöneuvottelukunta myös arvioi seudun kehittämisen onnistuneisuutta. Vaasanseudun yhteistyön lisääntyessä tulee kehittää keskinäistä palvelujen hankinnan sopimusjärjestelmää. Pohjanmaan liiton tehtävänä on toimia aluekehitysviranomaisena ja maakunnan edunvalvojana.

6. Strategian toteutus ja seuranta

VASEKilla on päävastuu seuraavien kriittisten menestystekijöiden toteutumisesta (yhteistyössä muiden kehittäjätoimijoiden kanssa):

- a) Uuden yritystoiminnan edistäminen ja toimivien yritysten kehittäminen
- b) Yritysten ja oppi- ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittäminen

- c) Markkinointi yrityksille ja asukkaille ja sisäisen viestinnän tehostaminen
- d) Vaasanseudun Kehitys Oy:n toiminnan tehokas käynnistäminen ja aseman vakiinnuttaminen

VASEK ja erityisesti Vaasanseudun aluekeskusohjelma vastaavat myös koko strategian osalta arviointikriteerien ja tavoitetasojen täsmentämisestä, seurannasta ja raportoinnista kunnille ja Vaasanseudun yhteistyöneuvottelukunnalle.

Seudun kunnilla on päävastuu seuraavien kriittisten menestystekijöiden toteutumisesta:

- e) Vetovoimainen asuin- ja elinympäristö
- f) Liikenneyhteyksien kehittäminen
- g) Edellytysten luominen tiivistyvälle palveluyhteistyölle ja palvelumarkkinoiden kehittymiselle
- h) Kuntayhteistyön syventäminen.

Yhteistyöneuvottelukunnan roolina on keskustella seudun strategiasta ja arvioida sen toteutumista. Strategian toteuttaminen edellyttää kiinteää yhteyttä myös kuntien talouden ja toiminnan suunnitteluun. Lisäksi strategian toteuttaminen edellyttää sitä, että strategian sisällöistä ja linjauksista viestitään laajasti seudulla, strategian ja sen tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja tarvittaviin muutoksiin reagoidaan nopeasti.

Strategian toteutumista raportoidaan yhteistyöneuvottelukunnalle kerran vuodessa. Vuosiraportin laatii VASEK. Lisäksi VASEK tekee vaikuttavuusanalyysin Vaasanseudun kehittämisestä valtuustokausittain. Analyysissa Vaasanseutua verrataan muihin vastaaviin kaupunkiseutuihin.